

Sygn. akt VI ACa 631/11

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA	– Anna Orłowska
Sędzia SA	– Wanda Lasocka
Sędzia SA	– Regina Owczarek – Jędrasik (spr.)
Protokolant	– sekr. sąd. Edyta Kaczmarek- Kępińska

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2011 r. w Warszawie
na rozprawie
sprawy z powództwa M. M.
przeciwko (...) Towarzystwu Ubezpieczeń (...) SA w S.
o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone
na skutek apelacji pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i
Konsumentów
z dnia 21 października 2010 r.
sygn. akt XVII AmC 1318/09
I. oddala apelację,
II. zasądza od (...) Towarzystwa Ubezpieczeń (...) SA w S. na rzecz M. M. kwotę
270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą
instancję.

Sygn. akt VIA Ca 631 / 11

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3 sierpnia 2009r. skierowanym przeciwko (...) Towarzystwu Ubezpieczeń (...) S.A. / poprzednio (...) Towarzystwo Ubezpieczeniowe (...) S.A. / w S. powód- M. M. wniósł o uznanie za niedozwolone postanowienia § 3 ust.12 pkt 2 stosowanego przez pozwanego we wzorcu o nazwie Ogólne Warunki Ubezpieczenia Pojazdów Mechanicznych od Utraty, Zniszczenia lub Uszkodzenia (Autocasco) oraz Kosztów Udzielenia Natychmiastowej Pomocy „(...)” Nr (...) o treści: „pojazd nielegalnie wprowadzony na polski obszar celny jest to pojazd wprowadzony z zachowaniem obowiązku określonego w pkt 1, lecz bez zachowania obowiązku podania w zgłoszeniu celnym lub innym dokumencie danych zgodnych z rzeczywistością bądź, gdy naruszono ograniczenia w obrocie” .

W odpowiedzi na pozew pozwany ubezpieczyciel zarzucił, że zapis o treści takiej jak w § 3 ust.12 pkt 2 przedmiotowego wzorca został już uznany za niedozwoloną klauzulę umowną w wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 12 czerwca 2007r. sygn. akt XVII Amc 103 / 07 oraz wpisany do Rejestru Klauzul Niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod numerem 1264.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług ubezpieczeniowych i w obrocie z konsumentami posługiwał się przedmiotowym wzorcem zawierającym wskazane w pozwie postanowienie.

Według Sądu I instancji fakt, iż identyczny zapis jak kwestionowany został uznany wcześniej za niedozwoloną klauzulę umowną i został wpisany

do rejestru, o którym mowa w art.479⁴⁵ k.p.c., nie stanowi negatywnej przesłanki poddania treści zakwestionowanego postanowienia wzorca umowy ocenie, czy to postanowienie ma charakter niedozwolonego postanowienia wzorca umowy. Sąd orzekający powołał się na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 7 października 2008r. sygn. akt III CZP 80 / 08 , według którego rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (art. 479⁴³ w związku z art. 365 k.p.c.) nie wyłącza możliwości wytoczenia powództwa przez tego samego lub innego powoda przeciwko innemu przedsiębiorcy, niebiorącemu udziału w postępowaniu, w którym zapadł wyrok, stosującemu takie same lub podobne postanowienia wzorca, jak wpisano do rejestru, o którym mowa w art. 479 ⁴⁵ §2 k.p.c. /OSNC 2009/9/118/.

Sąd Okręgowy ustalił, że nieprecyzyjne sformułowania zaskarżonego postanowienia mogą stanowić podstawę do nieuzasadnionego wyłączenia obowiązku spełnienia świadczenia przez ubezpieczyciela. W konsekwencji Sąd I instancji uznał, że zaskarżone postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy.

Wobec powyższego wyrokiem z dnia 21 października 2010r., sygn. akt XVII AmC 1318 / 09 Sąd Okręgowy w Warszawie uznał za niedozwolone i zakazał stosowania przez pozwanego w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o treści: „Pojazd nielegalnie wprowadzony na polski obszar celny: (...) wprowadzony do kraju z zachowaniem obowiązku określonego w pkt1, lecz bez zachowania obowiązku podania w zgłoszeniu celnym lub innym dokumencie danych zgodnych z rzeczywistością albo gdy naruszono ograniczenia w obrocie”. Ponadto Sąd Okręgowy orzekł o kosztach postępowania.

Wyżej wskazany wyrok został zaskarżony przez pozwanego ubezpieczyciela apelacją, która zarzuca temu wyrokowi naruszenie art. 479⁴³ k.p.c. / w apelacji pomyłkowo podano art.479 k.p.c./ przez jego niezastosowanie i błędną wykładnię oraz naruszenie art. 199§1 k.p.c. przez jego niezastosowanie.

Apelacja wnosi o zmianę zaskarżonego orzeczenia i odrzucenie pozwu oraz zasądzenie kosztów, jak również zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania przed Sądem II instancji.

Sąd Apelacyjny w Warszawie zważył, co następuje:

Jest poza sporem, że w rozpoznawanej sprawie jest zaskarżone postanowienie wzorca umowy o takiej samej treści jak postanowienie wpisane pod pozycją nr 1264 do Rejestru Postanowień Wzorców Umowy Uznanych Za Niedozwolone / dalej Rejestr Postanowień /, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Wpis do Rejestru Postanowień nastąpił na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 12 czerwca 2007r., sygn. akt XVII AmC 103 / 07, w sprawie, w której pozwanym było Towarzystwo Ubezpieczeń (...) „(...)” S.A. w W. / v. Rejestr Postanowień/.

Wyrok z dnia 12 czerwca 2007r. ma skutek wobec osób trzecich stosownie do przepisu art. 479⁴³ k.p.c. Przytoczony przepis stanowi, że wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2.

W doktrynie rozróżnia się prawomocność formalną oraz materialną orzeczenia. Prawomocność formalna oznacza, że stosownie do przepisu art. 363§1 k.p.c. od orzeczenia nie przysługuje środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia. Prawomocność materialna oznacza, że zgodnie z

przepisem art. 365§ 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd , który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Z kolei z mocy przepisu art. 366 k.p.c. wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Przepis art. 365 § 1 k.p.c. dopuszcza tzw. rozszerzoną prawomocność materialną wyroku w wypadkach w ustawie przewidzianych i przepis art. 479⁴³ k.p.c. wprowadził właśnie taką rozszerzoną prawomocność wyroków uwzględniających powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

W kwestii podmiotowego i przedmiotowego zakresu powagi rzeczy osądzonej prawomocnych wyroków uwzględniających powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, które zostały wpisane do Rejestru Postanowień wypowiedział się Sąd Najwyższy. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2003r. , IIICZP 95 / 03 / OSNC 2005/2/25/ powaga rzeczy osądzonej wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone wyłącza – od chwili wpisania tego postanowienia do Rejestru Postanowień – ponowne wytoczenie powództwa w tym przedmiocie, także przez osobę nie biorącą udziału w sprawie, w której wydano wyrok. Przytoczona uchwała nie dotyczyła problemu skutków rozszerzonej prawomocności materialnej wyroku uwzględniającego powództwo w odniesieniu do strony pozwanej. Rozstrzygając tę ostatnią kwestię Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 października 2008r. III CZP 80 / 08 wskazał, że rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (art. 479⁴³ w związku z art. 365 k.p.c.) nie wyłącza możliwości wytoczenia

powództwa przez tego samego lub innego powoda – w tym także przez organizację społeczną działającą na rzecz ochrony interesów konsumentów – przeciwko innemu przedsiębiorcy, niebiorącemu udziału w postępowaniu, w którym zapadł wyrok, stosującemu takie same lub podobne postanowienia wzorca, jak wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § k.p.c..

W tym stanie rzeczy – skoro pozwany w danej sprawie nie brał udziału w sprawie zakończonej wyrokiem, na podstawie którego dokonano w Rejestrze Postanowień wpisu pod pozycją 1264 – to Sąd Okręgowy – podzielając stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale nr IIICZP 80 / 08 – był uprawniony ustalić, że w danym przypadku nie zachodzi negatywna przesłanka prawomocności w postaci res iudicata.

Wobec tego, że zarzuty apelacji pozwanego ubezpieczyciela okazały się niezasadne, apelacja podlega oddaleniu stosownie do przepisu art. 385 k.p.c.

Dodać trzeba, że w punkcie drugim zarzutów apelacji zamieszczono zdanie „naruszenie art.817 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż znajduje on zastosowanie w przypadku wypłaty zadośćuczynienia na podstawie art. 445§1 k.c.”. Apelujący nie uzasadnił tego zarzutu. W związku z tym oraz biorąc pod uwagę, że niniejsza sprawa nie dotyczyła zadośćuczynienia, a Sąd Okręgowy nie stosował art.817 §1 k.c. należało ten zarzut pominąć.

O kosztach procesu za drugą instancję orzeczono stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 § 1 i § 3, art. 108§ 1 i art. 109 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz §18 ust. 2 punkt 1 i § 13 ust.1 punkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu / Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm./.

